

11. Майже 2,6 тис. платників податків звернулися до ДФС із заявами щодо податкового компромісу / Державна фіскальна служба України. – 03.04.2015. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/mediatsentr/novini/191668.html>
12. Статистика зовнішнього сектору / Національний банк України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464
13. Ukraine: Request for Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility and Cancellation of Stand-By Arrangement-Staff Report; Press Release; and Statement by the Executive Director for Ukraine // IMF, Country Report No. 15/69 – March 12, 2015. – 173 p. – Mode of access: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2015/cr1569.pdf>
14. Урожай овочів в Україні цього року може стати найменшим за останні 5-7 років / Уніан. – 06.04.2015. – Режим доступу: <http://economics.unian.ua/agro/1064293-uroжай-ovochiv-v-ukrajini-tsogo-roku-moje-statinaymenshim-za-ostanni-5-7-rokiv.html>
15. Коаліційна Угода, укладена учасниками коаліції депутатських фракцій Верховної Ради України VIII скликання / Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки. – Режим доступу: http://www.afo.com.ua/doc/Coalition_Agreement_2014.pdf

---

УДК 330.2.

РИЗИКИ І ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗАОЩАДЖЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЇ

Радванська Н.В. - к.е.н., доцент, Новокаховський політехнічний інститут

Досліджено роль заощаджень інституційних одиниць національної економіки у забезпеченні інвестиційного процесу. Встановлено, що потужність і могутність цього джерела розвитку визначається тими ризиками і проблемами, які можуть виникнути на різних етапах трансформації заощаджень в інвестиції. Як основні проблеми виділено: обсяг заощаджень в економічній системі та їх структура за учасниками; наскільки повно вони трансформуються в інвестиційний попит; як інвестиційний попит розподіляється на реальні та фінансові інвестиції; в яких пропорціях інвестиційні кошти спрямовуються в сучасні різновиди капіталу.

***Ключові слова:** заощадження, інвестиції, нагромадження капіталу, економічний розвиток, сектори економіки.*

Радванская Н.В. Риски и проблемы трансформации национальных сбережений в инвестиции

Исследована роль сбережений институциональных единиц национальной экономики в обеспечении инвестиционного процесса. Установлено, что мощность этого источника развития определяется теми рисками и проблемами, которые могут возникать на различных этапах трансформации сбережений в инвестиции. В качестве основных проблем выделено: объем сбережений в экономической системе и их структура по участникам; насколько полно они трансформируются в инвестиционный спрос; как инвестиционный спрос распределяется на реальные и финансовые инвестиции; в каких пропорциях инвестиционные средства направляются в современные разновидности капитала.

***Ключевые слова:** сбережения, инвестиции, накопление капитала, экономическое развитие, сектора экономики.*

Radvanska N. V. Risks and problems of the transformation of national savings into investments

The role of savings of institutional units of the national economy in ensuring the investment process is investigated. It is determined that strength and power of this source of development is determined by the risks and problems that may arise at different stages of transformation of savings into investments. The main problems are: the volume of savings in the economic system and their structure by participants; the completeness of their transformation into investment demand; the way of distribution of the investment demand into real and financial investments; proportions in which investments are turned into the modern types of capital.

Key words: *savings, investments, capital accumulation, economic development, sectors of economy.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України важливо, щоб економічні перетворення сприяли прогресивному економічному розвитку та були взаємозв'язаними з відповідною соціальною політикою, головна мета якої – реалізації можливостей людини. Управління економічним зростанням в межах прогресивного розвитку неможливе без забезпечення розширеного суспільного відтворення, основою безперервності якого є заощадження і інвестиції в усі різновиди капіталу – людський, природний і фізичний капітал.

Це актуалізує проблему теоретичного осмислення місця та ролі системи заощаджень в економічній системі країни, виявлення механізму її розвитку, додаткової аргументації державного регулювання чинників, які визначають цей розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях вітчизняних вчених проблемам заощадження і інвестування приділяється значна увага, що зумовлено актуальністю проблеми. В умовах пошуку нових джерел стійкого економічного зростання саме в системі «заощадження-інвестиції» міститься значний потенціал позитивного розвитку. Значний вклад в розробку теоретичних аспектів проблеми внесли такі українські вчені, як О.Барановський, Є.Влізло, Н.Дучинська, М.Зверяков, В. Карковська, Р. Кучуков, І. Тивончук, Ю. Филоненко та ін. Водночас коло проблем, що стосуються заощаджень і їх місця у забезпеченні інвестиційного процесу як підґрунтя процесу розвитку, набагато ширше; подальшого дослідження і вирішення потребують наступні питання: обсяг заощаджень в національній економіці і їх відповідність потребам інвестування і нагромадження капіталу; повнота трансформації заощаджень у інвестиції; розподіл інвестиційних витрат на відновлення і розширення капіталу; структура інвестицій в традиційні та новітні технологічні уклади, в реальний і фінансовий сектори економіки і ін.

Постановка завдання. З огляду на те, що заощадження ініціюють соціально-економічний розвиток через зв'язок з інвестиціями і нагромадженням сучасних різновидів капіталу, обґрунтувати необхідність запровадження механізмів ефективного управління потенціалом заощаджень і їх конвертації в інвестиції з метою реалізації концепції сталого людського розвитку економічних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Акумуляюючись відповідними інституційними одиницями, заощадження складають фінансову основу інвестиційного процесу, який має тимчасову тривалість і передбачає ланцюжок метаморфоз: ресурси – вкладення – приріст капітальної вартості – корисний ефект [1]. Безперервність цього процесу забезпечується інноваційною

діяльністю, а потужність і могутність цього джерела розвитку визначається тими ризиками і проблемами, які можуть виникнути на різних етапах цієї трансформації (розривами у ланцюжку метаморфоз). Зазначені ризики і проблеми можуть бути згруповані наступним чином.

1. Який обсяг заощаджень в економічній системі та яка їх структура за учасниками (суб'єктами).

Обсяги заощаджень в економічній системі формуються як сумарна величина, що узагальнює результати заощаджувальної поведінки приватного сектору (домогосподарств і бізнесу), державного сектору і іноземного сектору.

Для чисельної характеристики загального обсягу заощаджень використовують показники валових заощаджень, а для дослідження загальної здатності суб'єктів до заощаджень – поняття «потенціал заощаджень» [2, с.227-236;], визначаючи його як невикористану величину наявних заощаджень секторів національної економіки та заощадження іноземних суб'єктів у національній економіці, яка формується на основі розподілу валового національного доходу [2, с.229]. На нашу думку, таке розуміння неточно відображає потенціал заощаджень; потенціал – це реалізовані і нереалізовані можливості, сукупність наявних ресурсів, можливостей, засобів і коштів [3, с.30]а «невикористана частина заощаджень» – це реальні кошти, реалізована здатність до заощаджень, яка, втім, не знайшла продуктивного застосування і випадає з економічного кругообігу. Тобто це поняття відображає, на нашу думку, не стільки невикористану величину наявних заощаджень, як вважають Тивончук І.О., Карковська В.Я., скільки ступінь реалізації цих можливостей [2, с.228- 229]. Потенціал заощаджень і валові заощадження співвідносяться як категорії можливості і дійсності.

Потенціал заощаджень секторів економіки визначається у першу чергу об'єктивними чинниками, до яких відносять соціально-економічні (доходи, доходи фінансового ринку, інфляція, податки, споживання і його особливості, соціально-економічна ситуація в країні), політичні, [2, с.228-229], та суб'єктивні (психологічними). Останні, хоча не є предметом дослідження економічної науки, відіграють важливу роль в заощаджувальних процесах, адже рішення щодо заощаджень приймаються окремими індивідами під дією культурних, історичних, національних традицій, а також певних рис людського характеру.

Обсяги заощаджень всередині кожного сектора формуються під впливом чисельних чинників, що мають складну соціально-економічну природу, а також є чутливими як до дії ринкового механізму, так і до цілеспрямованої державної політики. Для виміру обсягів заощаджень використовують показники валових заощаджень, чистих заощаджень, заощаджень секторів економіки, норми заощаджень.

2. Наскільки повно вони трансформуються в інвестиційний попит; яка частина заощаджень залишається невикористаною, втраченою для розвитку.

Для економічного розвитку є важливим не тільки загальний обсяг заощаджень. Якщо неспожита частина доходу економічних суб'єктів спрямовується в неорганізовані форми заощаджень, або приймає спотворені форми – заощадження заради заощадження, то це означає прямі втрати для національної економіки. За неофіційними даними, на руках у населення України знахо-

дяться суми заощаджень до 70 млрд. дол. Тобто це величина, співставна із обсягами іноземних інвестицій в країну за всі роки незалежності.

Окрім того, на процеси трансформації заощаджень в інвестиції впливає рівновага на фінансовому ринку, причому не тільки в період стагнації і кризи, але і в сприятливому стані економічної кон'юнктури. На неминучість диспропорцій між попитом і пропозицією грошових коштів при довгостроковому стабільному стані економіки, яка виявляється в суперечності між зростаючими вкладками населення в комерційних банках, з одного боку, і обмеженими кінцевими можливостями для розміщення кредитів (стан, що визначається як кредитна криза), вказує О.Барановський [4, с.40].

3. Як інвестиційний попит розподіляється на реальні (капіталовкладення) та фінансові інвестиції.

Джерелом розвитку економічних систем є реальні інвестиції. У той же час сукупна ціна акцій та облігацій, які обертаються на фондових ринках, в багатьох випадках в десятки і сотні разів перевищує реальну вартість капіталу. Показовими в цьому плані є такі пропорції: якщо світовий ВВП, створений у 2000р., оцінювався в 31 трлн.дол., то загальний обсяг ринку вторинних цінних паперів наближався до 100 трлн.дол., а сумарний оборот фінансових трансакцій досяг 500 трлн.дол. В середньому на кожен долар в реальному секторі економіки, припадає, за даними експертів, до 50 дол. в фінансовій сфері [5, с.86-88]. Як зазначають дослідники, «фінансові операції стають первинними, а виробництво, реальна економіка – вторинною. Така метаморфоза відбулась під впливом НТР. Швидкість обігу капіталу досягла мільярда дол. за хвилину, або півтора трлн. за добу. Спекулятивні фінансові операції приносять прибуток навіть більший, ніж інноваційні технології» [6, с.52]. Експерти констатують що майже 90% загального обороту фінансів у світі означає просто зміну власника грошей, вкладення виключно із метою наживи на самій операції. Проте мова іде, звичайно, не тільки про фінансові спекуляції: величезна кількість фінансових інструментів нині використовується, щоб фіксувати купівлі і продажі, супроводжувати різноманітні угоди, здійснювати інвестиції, страхувати ризики, забезпечувати майбутнє для суб'єктів бізнесу і їх капіталів. Використання цих інструментів набуває такого поширення, що, на думку багатьох вчених, в процесі свого руху і метаморфоз вони значною мірою живуть своїм життям, відмінним від економічних відносин щодо виробництва та споживання економічних благ.

Фінансові інвестиції в передкризовий період стали полем офіційного розповсюдження спекулятивних операцій, які приносять значні прибутки. «Нині тільки в хеджові фонди вкладено більше 1,3 трлн.дол.,... – надлишковий капітал вкладається в ставки, котрі ніколи не будуть реалізовані. Нові інвестори бачать, що інші за кілька років подвоїли вклади, і прагнуть до такого ж результату. Проте подвоєння має свої межі». Фінансові накопичення в країнах «великої вісімки» зростають набагато швидше продуктивності праці [7, с.4].

4. В якій кількості і в яких пропорціях інвестиційні кошти спрямовуються в сучасні різновиди капіталу (фізичний, людський, природний).

Інвестиційно-заощаджувальна діяльність суб'єктів економічної системи має своїм результатом національне багатство; в той же час вона виступає передумовою подальшого його збереження і нагромадження. Для забезпечення ефективної інвестиційної діяльності в країні необхідно приймати до уваги структурну неоднорідність національного багатства (єдність фізичного, при-

родного і людського капіталу). З метою зростання і розвитку трансформовані в інвестиції заощадження можуть спрямовуватися у вказані основні різновиди [8, с.306]. Обсяги і напрямки заощаджувально-інвестиційних потоків різняться залежно від рівня розвитку країн та цілей державної економічної політики. Так, для країн, що розвиваються, і перехідних економік актуальним є економічне зростання і відповідно інвестування у фізичний капітал та його нагромадження. Для передових країн світу ціллю є економічний розвиток, який досягається шляхом інвестування у всі елементи національного багатства.

Для всіх країн особливе місце займає проблема пріоритетності інвестицій у основні різновиди капіталу. Вчені, предмет наукових досліджень складає людський капітал, проголошують на пріоритетності інвестицій у людський капітал відносно інвестицій у фізичний капітал. Дослідники фізичного капіталу, навпаки, активно доводять доцільність інвестицій у фізичний капітал. Інвестиції у природний капітал взагалі часто залишаються поза полем наукових інтересів з огляду на проблемність їх здійснення і низьку економічну віддачу.

Водночас огляд наукової літератури останніх років дозволяє констатувати появу низки досліджень, у яких наголошується на необхідності інвестування в усі різновиди складових національного багатства як необхідної передумови його збереження і нагромадження. При цьому питання про повноцінне і усестороннє залучення до цих процесів заощаджень усіх суб'єктів економіки (домогосподарств, приватного бізнесу і держави) значною мірою залишаються недостатньо дослідженими, хоча заощадження кожного суб'єкта мають власні функції і вносять особливий внесок у розвиток різновидів капіталу. Процеси інвестування всіх суб'єктів в усі різновиди капіталу тісно взаємопов'язані, можуть доповнювати і певною мірою замінити один одного.

Так, заощаджувально-інвестиційні функції домогосподарств традиційно вивчаються переважно у руслі акумулювання коштів і можливостей їх трансформації в інвестиційний ресурс бізнесу. Проте варто зауважити, що в концепції людського розвитку заощадження домогосподарств знаходяться у сфері особливого інтересу у зв'язку із здатністю бути залученими до процесів формування людського капіталу і людського розвитку. Заощадження можуть безпосередньо перетворюватись в інвестиції у випадку їх використання домогосподарствами на освіту, збереження і примноження здоров'я, культурний розвиток, виховання дітей. У такому випадку суб'єкт заощаджень і інвестицій єдиний, небезпека неспівпадіння інтересів різних суб'єктів (як у кейнсіанській теорії) зникає. Крім корпорацій і держави у формуванні людського капіталу, активним учасником цього процесу стають домогосподарства, а у регуляторних інституціях з'являється ефективний інструмент впливу на формування людського капіталу шляхом створення стимулів і мотивацій, що спонукають домашні господарства до заощаджень і їх інвестування в людський капітал.

5. В розвиток яких галузей і технологічних укладів спрямовується додатковий капітал.

Важливим аспектом дослідження ролі заощаджень та інвестицій в економічному розвитку є не тільки (і не стільки) їх кількісний аспект – абсолютні показники обсягу заощаджень та інвестицій, їх динаміка – а й якісні. Тобто мова іде про те, що для економічного зростання надзвичайно важливе значення має структура та ефективність інвестицій: куди, в які галузі суспільного

виробництва спрямовуються інвестиції та наскільки вони дійсно необхідні для суспільства, яку віддачу дають з огляду на кінцевий результат – покращення суспільного добробуту. Зверяков М. з цього приводу зазначає, що «Вітчизняний капітал майже за два десятиліття свого існування не багато зробив для створення нових галузей. Можна назвати тільки мобільний телефонний зв'язок і великі роздрібні торговельні мережі. Та й ці нові сектори економіки створено головним чином за допомогою іноземного капіталу, який заінтересований у проходженні своїх товарів на українському ринку» [9, с.13].

Дослідження і конкретизація виділених проблем може бути здійснена за допомогою класифікації заощаджень за різними ознаками. Так, для дослідження обсягів і структури заощаджень має значення їх загальна величина, а також частка в ній кожного інституціонального сектора з огляду на функції, які вони виконують в економічній системі. Про ступінь трансформації заощаджень у інвестиції і їх в подальший вплив на розвиток може свідчити виділення організованих і неорганізованих заощаджень (неорганізовані заощадження – це не просто вилучення з особистого споживання, а вилучення з загальних планових річних витрат на виробництво ВВП» [10, с.170]) Інформацію щодо спрямування заощаджень на нагромадження і відновлення капіталу несуть валові та чисті заощадження. Залежно від періоду часу, протягом якого здійснюються заощадження, розрізняють коротко- та довгострокові заощадження. Першочергове значення для розвитку мають довгострокові заощадження як фінансова база здійснення інвестицій в елементи основного капіталу, у той час як короткострокові носять в основному спекулятивний характер.

Висновки і перспективи подальших досліджень. З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Основні ризики інвестиційного процесу пов'язані з наступними проблемами: обсяг заощаджень в національній економіці і їх відповідність потребам інвестування; повнота трансформації заощаджень у інвестиції; розподіл інвестиційних витрат на відновлення і розширення капіталу; обсяги інвестицій у основні різновиди капіталу з огляду на процеси розширеного відтворення основних елементів національного багатства; структура інвестицій в традиційні та новітні технологічні уклади, в реальний і фінансовий сектори економіки та ін. Це перешкоджає формуванню системних висновків і пропозицій щодо використання заощаджень як потенціалу економічного розвитку і потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Влізло Є. М. Тенденції розвитку інвестиційних процесів [Електронний ресурс] / Є. М. Влізло // Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (32). – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2011-1/doc/2/11.pdf>.
2. Тивончук І. О. Потенціал заощаджень як основне джерело трансформації заощаджень в інвестиції / І. О. Тивончук, В. Я. Карковська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.10. – С. 227-236.
3. Филоненко Ю.В. Потребительский и сберегательно-инвестиционный потенциал домашних хозяйств: индикаторы, динамика и реализация в посткризисной экономике. Диссерт. на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.01 – экономическая теория. – Ростов-на Дону, 2005. – 30с.
4. Барановський О. Банківські кризи: сутність виникнення та особливості

- прояву / О. Барановський // Економіка України. – 2010. – № 2. – С. 34-48.
5. Мовсесян А. Некоторые тенденции мировой экономики / А. Мовсесян, С. Огнивцев // Экономист. – 2000. – № 7. – С. 86-88.
  6. Кучуков Р., Савка А. Экономическая транснационализация: особенности, противоречия / Р. Кучуков, А. Савка // Экономист. – 2005. – № 12. – С. 52-58.
  7. 7. Денисов А. Эксперты вспоминают о Великой депрессии / А. Денисов // Газета 2000. – 2007. – 16 февр. – С. А4.
  8. Дучинська Н. І. Діалектика інвестицій і нагромадження капіталу / Н. І. Дучинська // Вісник Донецького ун-ту. – Сер. В.: «Економіка і право». – Вип. 1. – 2007. – С. 301-309.
  9. Зверяков М. Ліберальна ідея і модернізація економіки України / М. Зверяков // Економіка України. – 2010. – № 7. – С. 11-21.
  10. Райхлин Э. Основы экономической теории. Макроэкономическая теория валового внутреннего продукта (кейнсианский подход / Э. Райхлин. – М.: Наука, 1997. – 365 с..

УДК 338.467.6/796.85

ВХОЖДЕНИЕ В РЫНОК БИЗНЕСА ВОСТОЧНЫХ ЕДИНОБОРСТВ: ПРОБЛЕМЫ МАРКЕТИНГА, МЕНЕДЖМЕНТА И ДВИЖЕНИЯ НОВШЕСТВА

Саенко В.Г. – к. физ. восп., доцент,
Харьковская государственная академия физической культуры

В статье освещаются особенности восточных единоборств и продвижения их на рынок в форме оздоровительных физических и духовных методик, готовых к потреблению профессионально подготовленным специалистом, что занимается плодотворной деятельностью. Такие методики согласуются с общественными и этическими нормами обмена деятельностью в среде сервисного обслуживания населения, и в случае их применения производительный работник получает не только больше степеней свободы для развития физических свойств и реализации индивидуальности, но и активизирует волевые и когнитивные качества личности на рабочем месте. Искомая полезность формирует ситуативные условия бизнеса в сфере физической культуры и спорта, позволяет вырабатывать собственный продукт посредством усложнения его качества, выступает источником генерации физических систем, предназначение которых сводится к удовлетворению избранного ряда потребностей личности в развитии быстроты, силы, выносливости, гибкости, ловкости и готовности к противостоянию. Семейство восточных единоборств представляется как новшество сервисной деятельности.

Ключевые слова: маркетинг, менеджмент, организация, услуга, новшество, восточные единоборства, сервисная деятельность.

Саенко В.Г. Вхідження в ринок бізнесу східного єдиноборства: проблеми маркетингу, менеджменту та руху нововведення

У статті висвітлюються особливості східних єдиноборств і просування їх на ринок у формі оздоровчих фізичних і духовних методик, готових до споживання професійно підготовленим фахівцем, що займається плідною діяльністю. Такі методики узгоджуються з громадськими та етичними нормами обміну діяльністю в середовищі сервисного обслуговування населення, і в разі їх застосування продуктивний працівник отримує не тільки більше ступенів свободи для розвитку фізичних якостей і реалізації індивідуальності, але і